

„ŐRZENI KINCSES TEMETŐKET”
A BEREGSZÁSZI KÖZTEMETŐ
EGYKORI RÓMAI KATOLIKUS SÍRKERTJE

„ŐRZENI KINCSES TEMETŐKET”

A BEREGSZÁSZI KÖZTEMETŐ EGYKORI RÓMAI KATOLIKUS SÍRKERTJE

A Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetségének
és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Lehoczky
Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpontjának kiadványa

Szerkesztette:
Dobos Sándor
Molnár D. Erzsébet



„RIK-U” Kft.
Beregszász–Ungvár
2020

УДК (ЕТО): 726.8:272(477.87)

Ó - 67

Jelen kiadványban a beregszászi köztemető egykori római katolikus sírkertjében örök nyugalomra helyezett híres, nevezetes családok, személyek kerülnek bemutatásra rövid életrajzi adatok és a síremlékeiket megőrkítő fotók közreadásával. A munka a II. Rákóczi Ferenc Kárpátjai Magyar Főiskola (II. RF KMF) Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpontjának és a Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetségének (BKÉSZ) közreműködésével valósult meg. A kiadványt a város lakosainak, valamint történészeknek és a múltat kedvelő olvasóknak egyaránt ajánljuk.

Szerkesztette:

Dobos Sándor (II. RF KMF, Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont)
Molnár D. Erzsébet (II. RF KMF, Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont)

Az előszót írta:

Molnár János (Beregszászi Római Katolikus Egyházközség)

A kiadványban közreadott életrajzi adatokat összeállította:

Jakab Eleonóra (Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetsége)

Molnár D. Erzsébet (II. RF KMF, Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont)

Az utószót írta:

Molnár D. Erzsébet (II. RF KMF, Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont)

A térképet készítette:

Molnár D. István (II. RF KMF, Földtudományi és Turizmus Tanszék)

Lektorálta:

Csatáry György (II. RF KMF, Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék)

A fényképeket készítették:

A II. RF KMF Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont munkatársai a Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék történelem szakos hallgatóinak segítségével

Korrektúra: Hnatik-Riskó Márta

Műszaki szerkesztés, tördelés és a fényképek gondozása: Dobos Sándor

Borítóterv: Dobos Sándor, Jakab Eleonóra, Molnár D. István. A borító előlapján a temetőben található római katolikus kápolna, a hátlapján a Neuvirth család sírboltja (helyrajzi szám: G46) látható.

ETO-besorolás: a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára

A kiadásért felelnek: Jakab Eleonóra (BKÉSZ), Orosz Ildikó (II. RF KMF)

A kézirat összeállítását és a kiadvány megjelenését

Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma, Magyarország Beregszászi Konzulátusa és a Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetsége támogatta.



Kiadó: „RIK-U” Kft. (Cím: 88000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua)

Nyomdai munkálatok: Kálvin Nyomda (Cím: 90202 Beregszász, Kossuth tér 4. E-mail: kalvin.nyomda@gmail.com)

ISBN 978-617-7868-15-5

© Szerkesztők, 2020

© Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, 2020

© II. RF KMF, Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont, 2020

ELŐSZÓ

Bár a keresztény ember tudja azt, hogy a halállal a test enyészetnek indul, a halhatatlan lélek pedig Teremtőjéhez kerül, az ősegyház ideje óta mégis tisztelet övezte a keresztények temetkezési helyét. Ennek a tiszteletnek és kegyeletnek több oka is van. Egyrészt a temetkezési helyek biztosították a szentmise megtartásának helyét az üldöztetésben lévő hívek számára. A római katakombákra gondolok természetesen, ahol vasárnap hajnalonként gyűltek össze a hívek az eucharisztia megünneplésére. Másrészt tisztelték azt a helyet, ahová testvéreik testét temették, hiszen a test a Szentlélek temploma volt a keresztség által. Ezért tisztelet illeti az emberi testet. Erről szól temetési szertartásunk is.

Amikor ez a kiadvány bemutatja a beregszászi köztemető egykori római katolikus sírkertjét, mi is tiszteletünket fejezzük ki azon hely iránt, ahol őseink nyugszanak. Hiszen ki ne menne ki időről időre szerettei sírjához, hogy csendesen emlékezzen, gyertyát gyújtson, kivi-gyen néhány szál virágot vagy imádkozzék elhunyt szeretteiért. Néha ilyenkor csak úgy bolyongunk a sírok között. Egy-kettőnél meg-meg-állunk. Olvasgatjuk a neveket vagy nézegetjük a síremlékeket. Az a csönd, az a környezet gyakran megnyugtató lelkünk számára. Fontos számunkra az a hely, mivel ott nyugszanak őseink földi maradványai. Nagyjaink, előljáróink, művészeink, tanáraink sírjai. Ott van egész történelmünk, amit nem feledhetünk. Ahhoz, hogy legyen jövőnk, sohasem feledhetjük a múltat. Mindig hálás szívvel kell rá gondolnunk. Ezekkel a gondolatokkal vegyük a kezünkbe ezt a temetőnket bemutató értékes könyvet. Gondolataimat Franz Mercury soraival zárnám.

Temető

Élet éled az elhalt fákon,
Éltetnek az elhalt árnyak,
Hűvös nyugalom, megállt időnek csendje,
Állj meg, ki itt belépsz!

Állj meg, hagyd gondolatod szárnyalni,
Időben visszaréved, nyugalmat megtalál,
Hűvös csend, időtlen béke,
Zeg-zugos, lombos nyugalom.

Ódon köveken elfelejtett nevek,
Kik voltak, miért éltek, mit tettek!
Nincs válasz, az idő nem felel.
Végtelen nyugalom, végtelen kitérdekel.

Élet éled ódon köveken,
Ködbe burkolt emlékezet,
Nyárba fagyott rózsabimbó reménybe feledkezett...
Köd és napfény, füst és illat.

Leáldozott tűzben hamvadó Napnak fénye,
Merengő, bágyadt nyugalom,
Lemegy a Nap megint: újra és újra,
Volt egy rózsa, volt egy élet.

Kihez menjünk, Uram Jézus?
Út, Igazság, Élet: csak Te vagy!

Molnár János,
a Beregszászi Római Katolikus Egyházközség
esperes plébánosa

RÉGI SÍREMLÉKEK ÉS KŐKERESZTEK

Verbeščuhova Alzbeta
(1916–1937)

Helyrajzi szám: A45



Palan Vaclav
(1923–1932)

Helyrajzi szám: A149

Baudiss Tiborka
(1907–1908)

Helyrajzi szám: D128





Samu Berta
(1862–1881)
Helyrajzi szám: F48



Kondics György
(1902–1926)
Helyrajzi szám: D316



Rusz Péterné
sz. **Tonheizer Franciska**
(1847–1915)
Helyrajzi szám: D140

Stenczinger Edéné

**sz. Lür Camilla
(1878–1941)**

**Stenczinger Ede
(1870–1949)**

**Dr. Oszák László
és neje, Stencinger Etelka**

Helyrajzi szám: I3



Ismeretlen

Helyrajzi szám: D340

**Csauder Ottl
férj. Szopó Józsefné
(1857-1886)**
Helyrajzi szám: I166



Ismeretlen
Helyrajzi szám: F37



Szopó Katicza, Mózsika és Kázmér
Helyrajzi szám: I166



EGYHÁZI SZEMÉLYEK SÍREMLÉKEI



**Szalay Sándor
(1852–1919)**

Helyrajzi szám: G28

1852. február 7-én született Munkácson. Teológiai tanulmányait Szatmáron végezte. 1874. augusztus 21-én szentelték római katolikus pappá. Szolgálati helyei: 1874-től Csanáros; 1875-től Nagybánya és Felsőbánya; 1877-től Munkács; 1880-tól Szatmár; 1898-tól Beregszász. 1880-tól Szatmáron a tanítóképzőben tanár és lelkiigazgató. 1900-tól beregi kerületi esperes. 1911-től beregszászi esperes plébános. 1919. november 11-én halt meg Beregszászban.

**Lánczki István
(1917–1995)**

Helyrajzi szám: G29

1917. január 27-én született Királyhelmecen. Tanulmányait Szatmáron végezte. 1943. április 11-én szentelték római katolikus pappá Szatmáron. Szolgálati helyei: Királymező; 1964–1981 között Beregszász. 1995-ben halt meg Beregszászban.





resztül mentette át a hitet. Titokban hittant tanított, elszóldozásra készített fel, imacsoportokat szervezett. Kenyérkereső munkáját a Beregszászi Járási Kórház szemészeti osztályának alkalmazottjaként végezte hivatásszerűen, lelkiismeretesen. Három gyermeket nevelt fel. Férje, Gazdag Sándor a római katolikus templomban kántorként működött.

Ekkel Lajos (1871–1932)

Helyrajzi szám: G3

1871. február 27-én született Beregszászban. Tanulmányait Beregszászban és Szatmáron végezte. Teológiát hallgatott Szatmáron és tanulmányait ott is fejezte be. 1893. augusztus 29-én szentelték római katolikus pappá Szatmáron. Szolgálati helyei: 1893-tól Nagymajtény; 1896-tól Szinérváralja; 1897-től Szatmár; 1902-től Felsőbánya és Máramarossziget; 1903-tól Rónaszék. 1921–1932 között beregszászi plébános. 1922-től beregszászi főesperes. 1932. január 15-én Beregszászban halt meg.

Gazdag Sándorné sz. Coka Mária (1929–2015)

Helyrajzi szám: A115

A szovjet érában a vallásüldözés idején civil hitoktatóként nemzedékeken ke-





Homolya Péter (1903-1981)

Helyrajzi szám: C13

1903. december 23-án született Nyarád-kelecsenyben. Tanulmányait Ungváron, Sárospatakon, Beregszászban és Szatmáron végezte. Teológiát hallgatott Szatmáron, Kassán és Innsbruckban. 1927. július 25-én szentelték római katolikus pappá Innsbruckban. Szolgálati helyei: 1927-től Pálóc és Tiba, 1928-tól Felsődomonya; 1929-től Munkács; 1930-tól Körösmező; 1938-tól Nagyberezna; 1941-től Felsődomonya. Először 1947-ben fogták el Ungváron szovjetellenes tevékenység vádjával, majd 1950-ben újra letartóztatták, és 6 évre a vorkutai kényszermunkatáborba hurcolták. 1956. augusztus 6-án engedték haza, és Beregszászban szolgált főesperesként. 1981. november 20-án a beregszászi kórházba került, ahol november 22-én meghalt. 1989-ben, majd 1992-ben rehabilitálták, az ellene felhozott vádakát alaptalanoknak nyilvánították.

Kampó József (1897-1986)

Helyrajzi szám: H96

Görögkatolikus esperes. 1897. május 30-án született Beregszászban. Itt érettségizett, majd a teológiát Ungváron végezte. Felszentelése után püspöki levéltáros és háznagy lett, majd hittantanár a beregszászi gimnáziumban. 1925-től működött Ilosván. 1933-ban tb. esperessé, 1938-ban kerületi esperessé nevezték ki. A Vöröskereszt és a gyermekvédelmi intézmények vezetője, a Magyar Ruszin Nemzeti Tanács és a „Magyar a magyarért” munkaközösség helyi elnöke. Neje Ortutay Mária, gyermekei: Klára és József. 1949-ben 25 év kényszermunkára ítélték, amelyet a potymai (Mordvinföld) lágerben kellett letöltenie. 1956-ban szabadult. 1986. február 24-én halt meg Beregszászban.



Bacsinszky Gyula (1885–1973)

Helyrajzi szám: A122



1885. március 6-án született Kalina faluban a Técsői járásban. 1906. június 15-én fejezte be teológiai tanulmányait. Ekkor még nem volt pappá avatható, ezért két évig hittantanárként dolgozott Budapesten. 1908. december 19-én szentelték görögkatolikus pappá. Kvaszi faluban, a Rahói járásban kezdte el lelkészi tevékenységét, később a Nagybereznai járásban, majd Kőrösmezőn szolgált. 1949. június 4-én tartóztatták le és 10 év szabadságvesztésre ítélték. 1956. május 13-án rokkantsága miatt szabadon bocsátották. Szabadulása után Beregszászba költözött Gabriella lányához, ahol feleségével együtt lánya tartotta el őket. Ebben az időben Beregszászban 10–15 gö-

rögkatolikus lelkész élt, akik titokban végezték lelkipásztori munkájukat. Bacsinszky Gyula is aktívan vett részt a munkában. 1973. május 21-én, 89. életévében, 65 évi lelkipásztori munka után Beregszászban hunyt el, május 23-án titokban temették Legeza József, Kampó József, Paszulyka Jenő, Suba Viktor, Pochil László, Terbán Mihály, Garajda Dezső és Vaszócsik Miklós atyák. Az 1991. április 17-én született törvény értelmében, amely az Ukrajnában élt politikai áldozatok rehabilitációjáról szólt, Bacsinszky Gyulát 1991. július 30-án rehabilitálták. Bacsinszky Gyula a lelkipásztori és társadalmi tevékenységén kívül olyan emlékeket hagyott maga után, mint egyházi témájú cikkek sorozata a Voszkreszenyje (Vasárnap) és a Kárpátoruszkij Holosz (Kárpátorosz Hang) című újságokban. 1908 után, amikor Neviczki Emil atya megbetegedett és nem volt képes a Voszkreszenyje újságban a Zsizny Szvjatih (Szentek élete) című rovatot vezetni, ezt a munkát is Bacsinszky Gyula vállalta magára. 1903-tól könyvtárában őrizte Gogol N.V. egy ismeretlen kéziratát, amelyet az 1920-as években az Ungvári Orosz Nemzeti Banknak adott át megőrzésre.

Kaminszky Irén (1888–1962)

Helyrajzi szám: A122

Bacsinszky Gyula atya felesége, 1888. szeptember 5-én született a görögkatolikus lelkipásztor családjában. Édesapja, Kaminszky Viktor Ungváron a görögkatolikus tanítóképző igazgatója, édesanyja Balog Irén. Férjével együtt 3 lányt nevelt: Máriát (Bendász István felesége), Katalint (dr. Smer Ferenc felesége) és Gabriellát (Májerszky Marcell felesége). Férje elítélése után Kőrösmezőről Beregszászba költözött Gabriella leányához, akinél haláláig lakott, amely 1962. november 25-én következett be. Temetését november 26-án titokban tartották meg: éjszaka Legeza József, Kampó József, Paszulyka Jenő, Suba Viktor, Pochil László, Terbán Mihály, Garajda Dezső, Szabó József végezte a szertartást. Másnap, november 27-én Maczejkó János római katolikus pap temette el.

Paszulyka Jenő (1904–1981)

Helyrajzi szám: B81

Paszulyka Jenő görögkatolikus pap Dobóruszán született. Édesapja Kőrösmező első kántortanítója volt. A Prágai Károly Egyetemen tanult jogot két évig, majd átiratkozott az ungvári papi szemináriumba. Ungváron szentelték pappá. Terebesfejérpataki papként érte el a front. Beregszászi segédlelkészként hurcolták el a lágerbe Szibériába, ahonnan nyolc év után tért haza, megrokkant egészségi állapotban. A továbbiakban magánzenetanárként tengette életét. 1981. március 18-án halt meg. 1991-ben rehabilitálták. Felesége, Klára zenetanárnő volt, Budapestről jött férjhez Kárpátaljára. Két fiúgyermeket neveltek fel.



Komjáti Rabár János (1908–1988)

Helyrajzi szám: A292



Ugocsa vármegyében, Magyaromjátban született 1908. október 28-án. A gimnáziumot Ungváron, a teológiát Innsbruckban végezte. A Keresztényszocialista Párt tagjaként a magyar–ruszin kapcsolatok javításán munkálkodott. A csehszlovák uralom alatt magyarsága miatt „kémgyanús” váddal két nemzetvédelmi perben szerepelt. Falujában bírónak is megválasztották, amit a csehszlovák hatóság nem erősített meg, csak a visszacsatolás után lett községi bíró. 1942-ben Nemzetvédelmi Keresztet kapott. A szovjet hatóságok Magyaromját parókusaként 1947 augusztusában tartóztatták le és ítélték 5 év munkatáborra, 5 év jogfosztásra és vagyonelkobzásra. Távolléte idején tanulmányozta

a latin liturgiai előírásokat és 1956-ban áttért a latin rítusra. Hatóságilag bejegyzett római katolikus plébánosként a lengyelek lakta Bobrkán (Galícia, Lembergi terület) misézett. 1959 júniusában megvonták tőle a regisztrációt, egy évi kényszermunkára ítélték. 1960–72 között illegálisan lelkészkedett Bobrkán. 1972-ben hazatért, Beregszászban telepedett le, ahol 1988-ban meghalt.

Jászay Ignác (1862–1935)

Helyrajzi szám: K18

Egyházigondnok.



**Stark Nándor
(1895–1982)**
Helyrajzi szám: C2



Nagybocskórol költözött Beregszászba. Az 1970-es években a beregszászi Szent Kereszt plébániatemplom kántora volt. Otthonában zongoraórákat adott, zeneelméletet és zenetörténetet tanított.

**Lőrincz Ferenc
(1909–1936)**

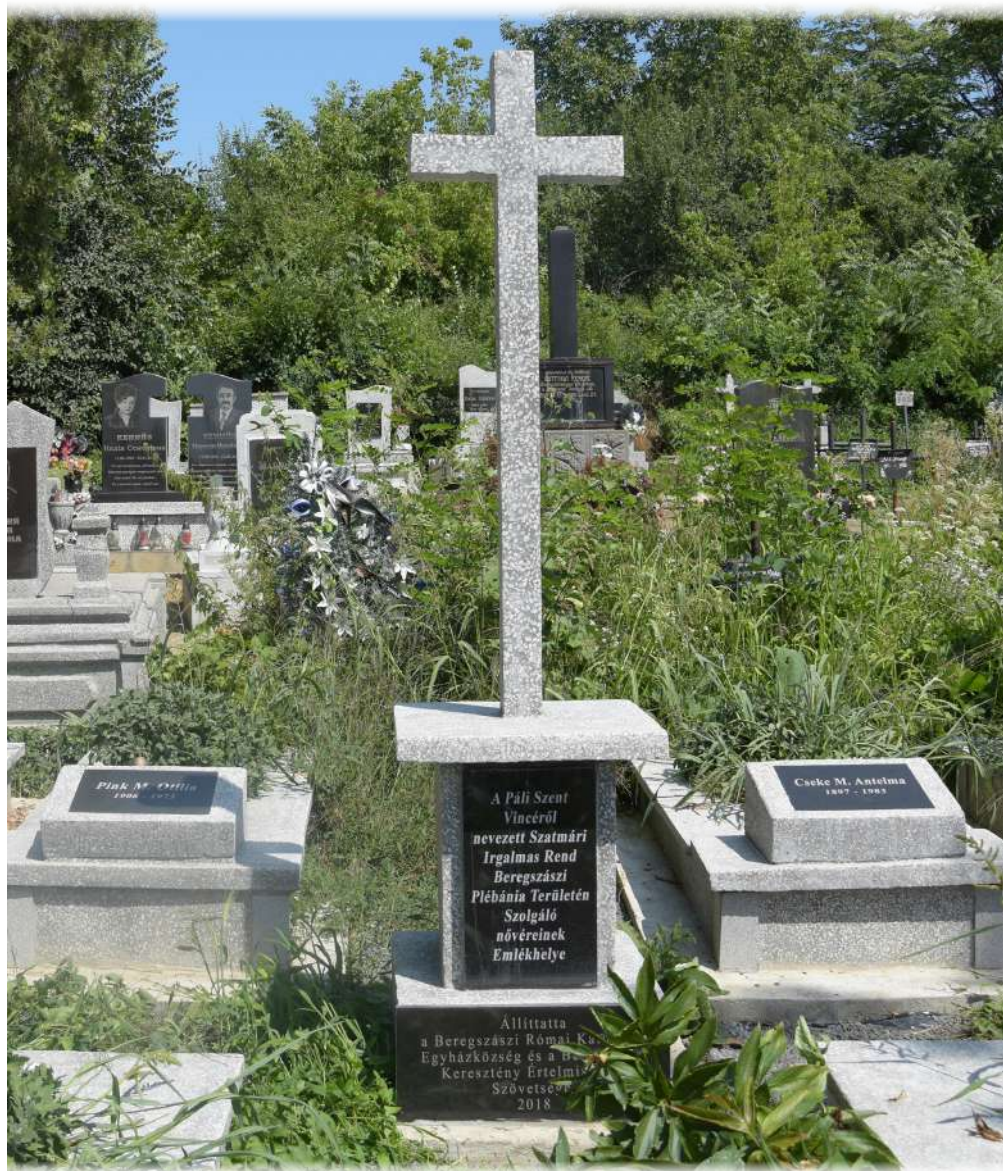
Helyrajzi szám: H21

Római katolikus áldozópap.



**A Páli Szent Vincéről nevezett Szatmári Irgalmas Rend
Beregszászi Plébánia területén szolgáló nővéreinek emlékhelye**
Helyrajzi szám: A366a

Állította a Beregszászi Római Katolikus Egyházközség és a Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetsége 2018-ban.



Krajnik M. Barnaba
(1889–1971)
Helyrajzi szám: A367



Cseke M. Antelma
(1897–1983)
Helyrajzi szám: A366

Pink M. Otilia
(1906–1973)
Helyrajzi szám: A365



Vojcsik M. Liliosa
(1880–1933)
Helyrajzi szám: A364

A beregszászi temető kertben ismeretlen helyen eltemetett
Antalik M. Candida rendfőnök (1905. XII. 28.–1950. IX. 30.),
Németh M. Lotária (1872–1920),
Thury M. Almédia (1851–1920),
Szinka M. Ubalda (1880–1923),
 és a bulcsúí temető kertben nyugvó
Krajnik M. Vendelina (1901–1976),
Székely M. Hermelda (1890–1968),
 valamint az ardói temető kertben nyugvó **két ismeretlen nevű**
irgalmas nővér emlékére.

Helyrajzi szám: A366a



KATONASÍROK

1848-as emlékoszlopok

Baczó József (1826–1921)

Helyrajzi szám: I108

Beregszászban született. Honvédtüzérként harcolta végig az 1848–49. évi szabadságharcot. A kiegyezés után mérnökként tevékenykedett. A Bereg megyei honvédegyelet választmányi tagja volt.



Bloksay István (1826–1884)

Helyrajzi szám: H84

Nyitrán született, 1826. április 26-án. A gimnáziumot szülővárosában, jogi tanulmányait Pesten fejezte be. 1848. december 3-án honvédruhában tette le az ügyvédi vizsgát. A szabadságharc idején a 65. zászlóaljnál szolgált, ahol kapitányi rangot kapott. A bukás után 1850-ben bátyjánál, Ferencnél Mezőkaszonban telepedett le. 1861-től királyi jegyzőként dolgozott Beregszászban. Közjegyzőként Beregszász város képviselője, a Vöröskereszt elnöke, a városi szabadkőműves páholy főmestere volt. A sajtóban gazdasági és jogi szakcikkeket is közölt. Alapító tagja volt a Bereg című hetilapnak. A Pesti Divatlapban néprajzi tanulmányokat és humoros írásokat, a Jogtudományi Közlönyben gazdasági és jogi tanulmányokat publikált. Visszavonulása után Dédában élt, ahol kastélyt építtetett. Elhunyt 1884. november 18-án Beregszászban.



Ekkel György (1826–1905)

Helyrajzi szám: K14

1826. február 22-én született Ungváron. 1848 nyarán állt be a honvédek soraiba, mint egyetemi hallgató az I. önkéntes zászlóaljba. Hősies előmenetele miatt rövidesen tiszti rangot kapott. Számos ütközetben vett részt. Az 1849. január 15-ei turcseki csata után századosi rangot kapott. A bukás után Erdélybe menekült, majd az Ugocsa megyei Szászhalomban, Dolenay Sándor görögkatolikus papnál bujdosott. Fegyverét és öltözékét itt a templom oltára alatt rejtették el. Az 1850-es évek elején már munkát vállalhatott. 1861–1865-ben szolgabírói állást töltött be a huszti járásban. Visk és Técső koronavárosok díszpolgárrá választották. 1865-ben Beregszászba költözött. Lakása az Attila (ma Sevcsenko) utca 21. sz. alatt volt, ahol honvédegyleti gyűléseket is tartottak. A továbbiakban a Beregszászi Hitelintézet jogtanácsosává, majd elnökévé nevezik ki. Politikusként a szabadelvű párt egyik vezéralakja, 1899-től Dercsényi László után a megyei honvédegylet elnöke és a beregszászi római katolikus egyház gondnoka volt. Jogi hivatását idős koráig gyakorolta. 1905. február 11-én hunyt el.



Emlékmű a beregszászi temetőkben ismeretlen helyen nyugvó 1848/49-es honvédek emlékére

Helyrajzi szám: EX3

Állította a Beregszászért Alapítvány a Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával 2014. március 15-én.



A XX. században elhunyt katonák síremlékei

Dalmay Kálmán (1847–1917)

Helyrajzi szám: J263

Nyugalmazott pénzügyi számvevőségi tanácsos, a Ferenc József rend lovagja, magyar királyi honvéd főhadnagy.



**Pfauzer Füzéry József
(1895–1982)**

Helyrajzi szám: I112

Ezredes.



Második világháborús katonasírok

Helyrajzi szám: E214-306



Emléktábla a második világháborúban elhunyt magyar katonák emlékére

Helyrajzi szám: EX2

Állította a Magyar Köztársaság Honvédelmi Minisztériumának Hadtörténeti Intézete és Múzeuma, valamint Beregszász város önkormányzata 2006-ban



**Szemerei László
(1914–1939)**

Helyrajzi szám: F18

Tüzér hősi halott.

**Emlékmű a hősi halált halt és a világtengerek mélyén
örök álmukat alvó kárpátaljai tengerészek emlékére**
Helyrajzi szám: EX1



HÍRES CSALÁDOK, KÖZÉLETI SZEMÉLYISÉGEK SÍREMLÉKEI

A Linner család Helyrajzi szám: G4



Linner József (1808-1873)

Az orvosdinasztia alapítója seborvos mester volt, aki Bécsújhelyből került Beregszászba, Bereg megye központi és Beregszász város tisztiorvosa volt, a megyében a kolera utolsó áldozata.





Dr. Linner Bertalan (1887–1969)

1887. december 5-én született Beregszászban. A Beregszászi Magyar Királyi Állami Főgimnáziumban érettségizett. 1906-ban felvételt nyert a Budapesti Orvostudományi Egyetemre. 1911-ben avatták orvossá. A budapesti János Kórház fertőző osztályára került, majd a budapesti 1. Sz. Sebészeti Klinikára hívták, ahol a világhírű Dollinger professzor tanítványaként dolgozott. Később a Szent Rókus Kórház sebészetén végezte életmentő tevékenységét. Az I. világháborúban a keleti fronton szolgált harctéri sebészként. Bátorságáért és a megmentett életekért az Aranykereszt lovagrend kitüntetésben részesítették. Kitüntetései: Signum Laudis Katonai Érdemérem, Koronás Arany Érdemkereszt a Vitézségi Érem szalagján, II. oszt. Vöröskereszt tisztii jelvény, bolgár háborús emlékérem. 1944-ig a Magyar Királyi Honvédség tartalékos főorvosa volt. A háború után Európa leghíresebb klinikái versengtek a kiváló

fiatal sebészért, de ő 1918 júniusában visszatért szülővárosába. Rövid időn belül ő lett a beregszászi kórház sebészeti osztályának vezetője. Nagy szerepe volt abban, hogy az 1936-ban felépült új kórház európai színvonalúvá fejlődött. Műtőjének, melynek tervét dr. Linner Bertalan készítette, csodájára jártak Kárpátalján. 1938 októberében a beregszászi kórház igazgatójának nevezték ki. 1940-től a Kassai Orvosi Kamara tagja lett.

Kárpátalján elsőként végzett combnyakszögecselést, agyműtétet. Számottevő volt baleseti, onkológiai, gyermeksebészeti tevékenysége. Kidalgozta az egyes veleszületett patológiás állapotok korrigálásának új módszereit, ritka kórképeket írt le, új műtéti eljárásokat dolgozott ki. Csaknem 60 éves sebészeti tevékenysége során több mint 46 ezer műtétet végzett, azokról pontos nyilvántartást vezetett. Tanítványai közül 12 kiváló sebészt képezett ki. Gyógyította a háború utáni testi és lelki traumák következtében kialakuló betegségeket. Nem nézte, hogy milyen nemzetiségű és vallású volt a beteg.

Linner doktor beszélt oroszul, ukránul (ruszinul), németül, latinul. Kitűnő tanár volt. Önzetlenül adta át tanítványainak tudományosan megalapozott tudását. Tanított a Beregszászi Egészségügyi Szakközépiskolában. Jól zongorázott, néha asztaliteniszezett, szeretett kertészkedni. Kiváló szőlőnemesítő volt. Közel 100 szőlőfajtát nemesített. Élete utolsó napjáig dolgozott. Szegény sorsú betegeitől soha nem fogadott el tiszteletdíjat. Akiktől elfogadta, azt később karitatív célra használta fel. Minden napját a templomban kezdte. Élete utolsó percében is imádkozott, azonban a padról már nem tudott felállni – szívrohamot kapott a mise alatt. 1969. október 27-én, életének 82. évében szólította magához az Isten.

Beregszász városa a mai napig hűen ápolja emlékét. 1991-ben a kórházhoz vezető utcát róla nevezték el. Sevcsenko utcai szülőházának, valamint az egykori gimnáziumának falán emlékét márványtábla őrzi, mellszobra található a nevét viselő Beregszászi Járási Kórház kertjében. A mellszobor talapzatába rejtett időkapszulában a következő idézet olvasható: „[...] legyen az embernek embertársai iránti szeretete, a segítőkészség, a bizalom, az emberi jószágba vetett hit szimbóluma. Hirdesse emlékét az idő végtelenségéig a XX. század kimagasló orvosi egyéniségének[...].” Emlékszobája a Bethlen utca 2-ben található. Egykori pincéje helyreállított állapotban a Pacsirta étterem területén tekinthető meg. A Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetsége Linner-díjat alapított 2017-ben.

Jelmondata: „Minden tőlem telhetőt megtettem.”



Linner Bertalan (1842-1911)

Dr. Linner Bertalan (1887-1969) édesapja. A Beregszászi Hitelintézet vezérigazgatójaként tevékenykedett. Egy bécsújhelyi orvos fiaként látta meg a napvilágot. Kereskedőnek nevelték, de jártas volt az irodalomban, a történelemben és a politikában is. Jó szónok, heves vitatkozó volt. Tervezetet dolgozott ki az önálló magyar jogybankról.

Linner Gyula (1848-1902)

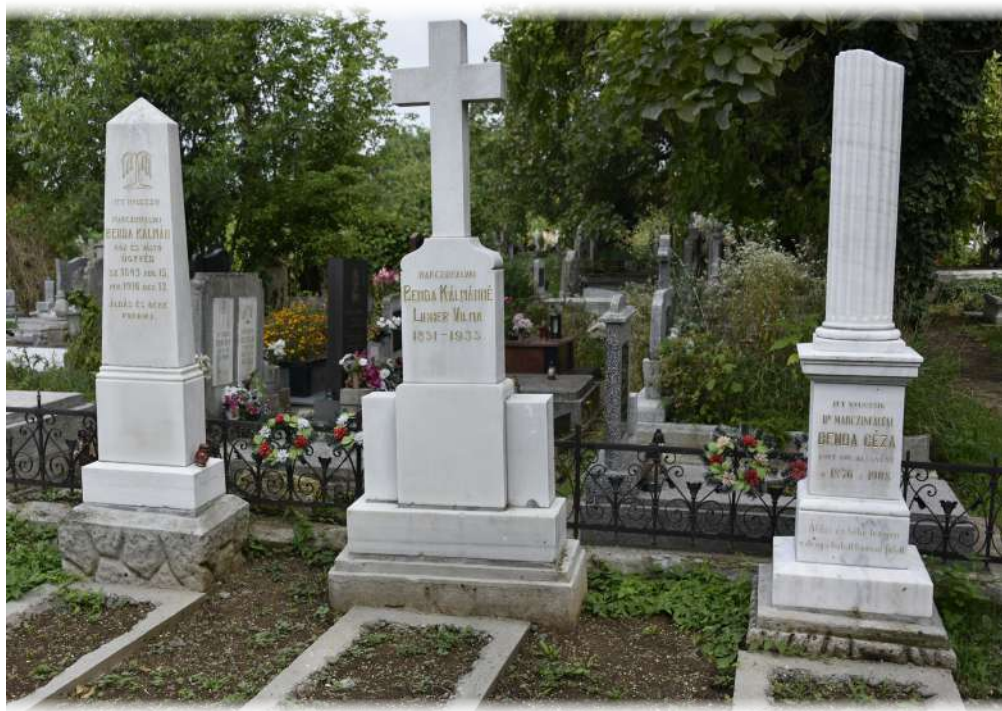
Helyrajzi szám: H119

Megyei és városi állatorvos.



A Benda család

Helyrajzi szám: D416



Benda Kálmán (1843–1916)

Köz- és váltóügyvéd, illetve zászlóaljparancsnok volt. Nagyon tisztelték, becsülték és szerették. Kedves, szeretetreméltó ember volt.

Benda Kálmánné Linner Vilma (1851–1935)

Az egykori Beregszász kulturális életének motorja. Óvodát alapított Beregszászban, amelyet jótékonyági rendezvényeken befolyt összegekből tartott fenn. Kulturális egyesületet is alapított a városban. Apró természetű, agilis asszony, okos, empátikus, érdekes személyiség volt. Személyesen ismerte Fedák Sárít. Ő is biztatta, hogy lépjen színészi pályára. Fiának halála nagyon megtörte.

Benda Géza (1876–1908)

Magyar királyi alügyész. Bécsben és Berlinben végezte egyetemi tanulmányait. Vakbélgyulladásban halt meg, mert akkoriban Beregszászban még nem végeztek ilyen műtéteket.

A Haba család

Helyrajzi szám: B15



Haba Ferenc (1877–1938) és Haba Ferencné (1883–1971)

Haba Ferenc pedagógus, rajztanár, festő Zomborban született. 1906-tól kisebb-nagyobb megszakításokkal 1936-ig tanított a beregszászi főgimnáziumban földrajzot, természetrajzot, vegytant, matematikát, szépírást, rajzot, tornát. A csehszlovák hatóságok többszöri felszólítása ellenére sem volt hajlandó hűségesküt tenni, ezért a gimnázium több tanárával együtt Tarpára menekült és ott tanított tovább. Betegsége miatt tért vissza Beregszászba, s 1938-tól tovább tanított. Az árvalányhajás Bagoly cserkészcsapat megalapítója, több éven át főparancsnoka, majd valamennyi kárpátaljai cserkészcsapat körzeti vezetője volt. Nemcsak kiváló tanárként, de jó tollú újságíróként is kitűnt, cikkei gyakran közölte a Bereg c. újság.

Felesége, Haba Ferencné Eleonóra zenepedagógus volt. Máig sok beregszászi zenepedagógus vallja tanárnőjének. Ő fedezte fel Kaszab Judit (Judy Cassab) ma Ausztráliában élő híres festőművészt. Az Ungvári Görög Katolikus Tanítóképző Intézet befejezése után dolgozott Ökörmezőn, majd a Beregszászi járás több községében, valamint a beregszászi árvaházban. Pályafutását a Beregszászi Állami Elemi Fiú- és Leányiskolában folytatta, majd innen vonult nyugdíjba. Tanítványai szerették és tisztelték. Munkája eredményességét bizonyítja a sok, nagyszerű pályát befutott tanítvány.

Mindketten neves festőművészek voltak, a második világháború végéig a beregszászi képzőművészek csoportjának hangadói és szakmai

irányítói voltak. A Haba házaspár oltárképet festett a beregszászi görög-katolikus templom számára. A római katolikus oltáregylet zászlóképet is ők festették. Haba Ferenc a hagyományos klasszikus festészetet művelte, 1933-ban Kassán volt kiállítása. Kiemelkedő eseménynek számított Beregszászban az 1940-ben megrendezett képzőművészeti kiállítás, ahol felesége mutatkozott be alkotásaival.

Haba Tibor (1912–2004)

Helyrajzi szám: B15

Tevékenységet a Magyar Királyi Belügyminisztérium szakelőadójaként kezdte, de a történelem átírta terveit. A szovjet megszállást követően a szovjetek elhurcolták, és négy évet töltött szibériai munkatáborokban. Hazatérte után – mivel mindig is érdekelte a szőlészet – agronómusi diplomát szerzett. Mint agrármérnök, sokat tett Kárpátalja szőlészetének fejlesztése érdekében, több szakkönyv és cikksorozat szerzője.

Haba Tiborné sz. Salix Eszter-Edit (1922–2011)

Helyrajzi szám: B18

Haba Tiborné sz. Salix Eszter-Edit követte édesanyját, Salix Margitot tanítónői hivatásában. Az ungvári tanítóképző befejezése után dolgozott Ökörmezőn, a Beregszászi járás több községében, valamint a beregszászi árvaházban. Pályafutását a 4. Számú Kossuth Lajos Középiskolában folytatta, majd innen vonult nyugdíjba. Munkája eredményességét bizonyítja számos, nagyszerű karriert befutott tanítványa.



Csanádi György (1931–2018)

Helyrajzi szám: K14

Csanádi György újságíró, helytörténész, Pro Urbe díjas író 1931. április 17-én született Rózsahegyen. Beregszászi vasutas tisztviselő családban nőtt fel. Az érettségi megszerzése után Moszkvában folytatta tanulmányait. A Nyomdaipari Főiskola Könyvszerkesztői Karán diplomázott.

1951 júliusától a Vörös Zászló beregszászi járási újság fordítója, rovatvezetője lett. 1957-ben főszerkesztőnek nevezték ki. Nyugdíjazása után 1991–1997 között a Kárpáti Igaz Szó megyei napilap beregszászi tudósítója volt. Közreműködött a beregszászi járási lap mellett megalapított irodalmi stúdió létrehozásában. Baráti kapcsolatban állt Kovács Vilmostal, Horváth Annával és Drávai Gizellával. Alapító tagja a Beregszászi Népszínháznak. Felvették az Ukrajnai Újságírók Szövetségébe és a Beregvidéki Magyar Kulturális Szövetségbe. Behatóan foglalkozott Beregszász történetével, neves szülőtteivel. Sorsfordító évek sodrásában címmel megjelent könyvében Beregszász kilenc



évszázados történetéről, a viszontagságokról, tragikus, sorsfordító rendszerváltozásokról írt. Fáradozását, felbecsülhetetlen értékteremtését a Beregszászi Városi Tanács 2004-ben a Pro Urbe díj odaítélésével ismerte el. A város neves személyiségét, lokálpatriótáját 87 éves korában helyezték örök nyugalomra.

**Zelenyák István
(1956–2010)**

Helyrajzi szám: J41

Közgazdászként végzett, majd 1996-tól elindította saját vállalkozását. Kezdetben családi kispékséget nyitottak, majd cukrászüzemet kezdtek működtetni. Mindig azt tartotta szem előtt, hogy mire van szüksége a város lakosságának. 1997-ben nyílt meg a Stefi, 1998-ban a Gabi nevű családi cukrászdájuk, amelyeket gyermekeikről neveztek el, 2000-ben pedig a Grand nevet viselő cukrászdát kezdték üzemeltetni.





**Bloksay Istvánné
sz. Buzáth Rebeka
(1840–1888)**
Helyrajzi szám: H85

A beregszászi és vidéki nőegylet vezetője.

A Pazar család
Helyrajzi szám: J5
Cukrászcsalád.



KÖZMÉLTÓSÁGOK, KÖZHIVATALNOKOK SÍREMLÉKEI

Samu Géza (1863–1897)

Helyrajzi szám: I180

Beregszász város pénztárnoka.
1897. október 6-án, 34 éves korában hunyt el. Október 8-án helyezték örök nyugalomra a sírkertben. Felesége szül. Zeman Kornélia.



Riedl Ignác (1820–1900)

Helyrajzi szám: F43

Magyar királyi főpénztárnok, bécsi patrícus. A Koronás Arany Érdemkereszt és 40 év szolgálat után a Jubileumi Díszérem tulajdonosa.

Buttykay Ferenc (1849–1919)

Helyrajzi szám: A435

Az első világháború éveiben Bereg vármegye főispánja volt. Leveldi Kozma György A Beregmegyei Kaszinó százéves története c. könyvében így írt róla: „Buttykay Ferenc elsősorban gazda volt, s ha életének legnagyobb sikerét keressük, ezen a téren találjuk meg azt. Mezőgazdonyi ezer holdas gazdasága és ötven holdas szőlője mintagazdaság volt. Nagy dolog ez Bereg megyében, a beregi nehéz művelésű földeken és az itteni kedvezőtlen időjárás viszonyok között. A gazdálkodást 1913-ban cserélte fel a főispánsággal, s a megyeházára magával hozta a régi vágású falusi magyar úr minden kedvességét és hagyományos vendégszeretetét. Derű költözött a vármegyeháza ódon falai közé. A reális gondolkodás és a derűs kedély igazán nagyszerűen egyesült benne s jó barát volt a szó legteltesebb értelmében.”

1913-ban nevezték ki főispánnak. Minden erejét arra összpontosította, hogy enyhítse a háború okozta nehézségeket, inséget. Nagy figyelmet fordított a hadiözvegyek, hadiárvaik megsegítésére, feleségével együtt számtalan jótékony akció kezdeményezője volt. Az egyre súlyosabbá váló gazdasági helyzet közepette megszervezte a megye élelmiszer-ellátását. Ha hadi események történtek a vármegye területén, Buttykay Ferenc

mindig azonnal a hadszíntérre sietett, közreműködött a védelmi vonalak megerősítésében. Rendszeresen felkereste e hadicselekmények következtében lerombolt falvakat, azonnali segélyben részesítette az éhezőket, megszervezte a túlnyomó többségben ruszinok által lakott falvak újjáépítését. Kimagasló szerepet játszott a Beregmegyei Kaszinó tevékenységében, aktívan közreműködött új székháza felépítésében. Az 1914. évi közgyűlésen a kaszinó választmányának tagjává választották. A háború következtében súlyos anyagi helyzetbe került a Kaszinó. A választmány ekkor ideiglenesen Buttykay Ferencet bízta meg az elnöki teendők ellátásával. A háború elvesztése súlyos lelki válságot idézett elő Buttykaynál. 1918. áprilisában idős korára hivatkozva lemondott főispáni tisztségéről. Az 1918. december 2-án megtartott közgyűlésen újra őt választották meg a Kaszinó elnökévé.

1919. március 21-én Magyarországon kikiáltották a Tanácsköztársaságot. A beregszászi direktórium lefoglalta a Kaszinó épületét, és helyiségeit csak saját céljaira használta. Buttykay megtagadta a Tanácsköztársaság elismerését. A direktórium részéről a bosszú nem maradt el: a Buttykay-palotába éjnek idején törtek be a katonák, hogy elhurcolják magukkal az öreg, 70 éven felüli Buttykay Ferencet. Az öregúrnak volt ideje egész nap készülni erre, el is készült, eldöntötte magában, hogy élve nem kerülhet a katonák kezébe. Mikor hálósobája ajtaját kezdték döngötni, odakiáltott nekik: „Engem nem fogtok elhurcolni!” – s azonmód, ágyában fekve, főbe lőtte magát. Így fejezte be életét Buttykay Ferenc, Bereg vármegye egyik legtekintélyesebb földesura, négy éven át a vármegye főispánja, a Beregmegyei Kaszinó elnöke.

Pfauser Lajos (1860–1912)

Helyrajzi szám: I108

Főmérnök.





**Nagyilosvai Ilosvay Menyhért
(1796–1839)**

Helyrajzi szám: H95

Bereg vármegye főszolgabírája.



**Gaál József
(1897–1943)**

Helyrajzi szám: H9

Királyi útmester.

**Szendrői Kiss István
(1863–1912)**

Helyrajzi szám: C72

Királyi telekkönyvvezető.

**Szendrői Dr. Kiss Károly
(1891–1929)**

Helyrajzi szám: C72

Törvényszéki bíró.



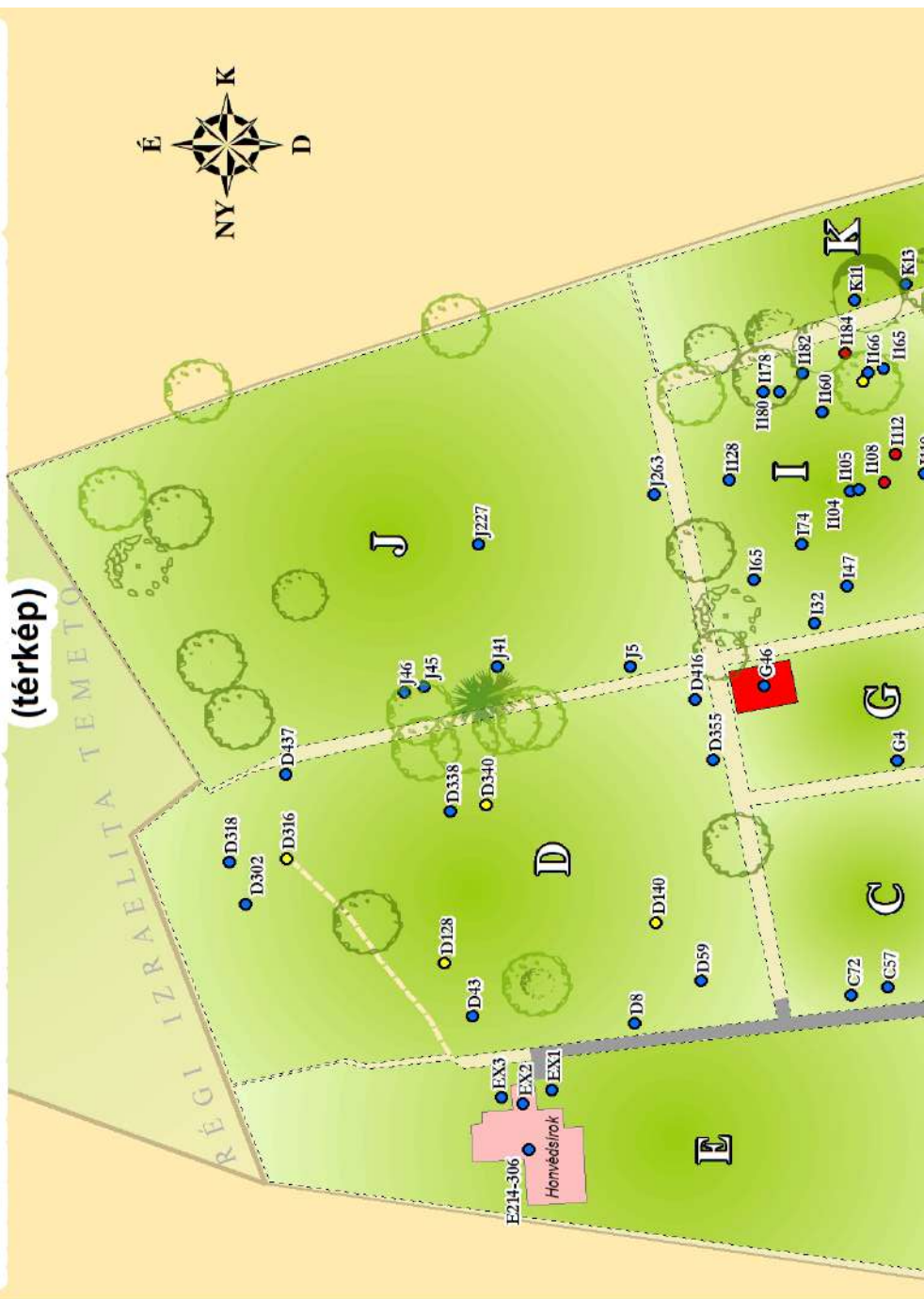
**Pavletits Béla
(1864–1939)**

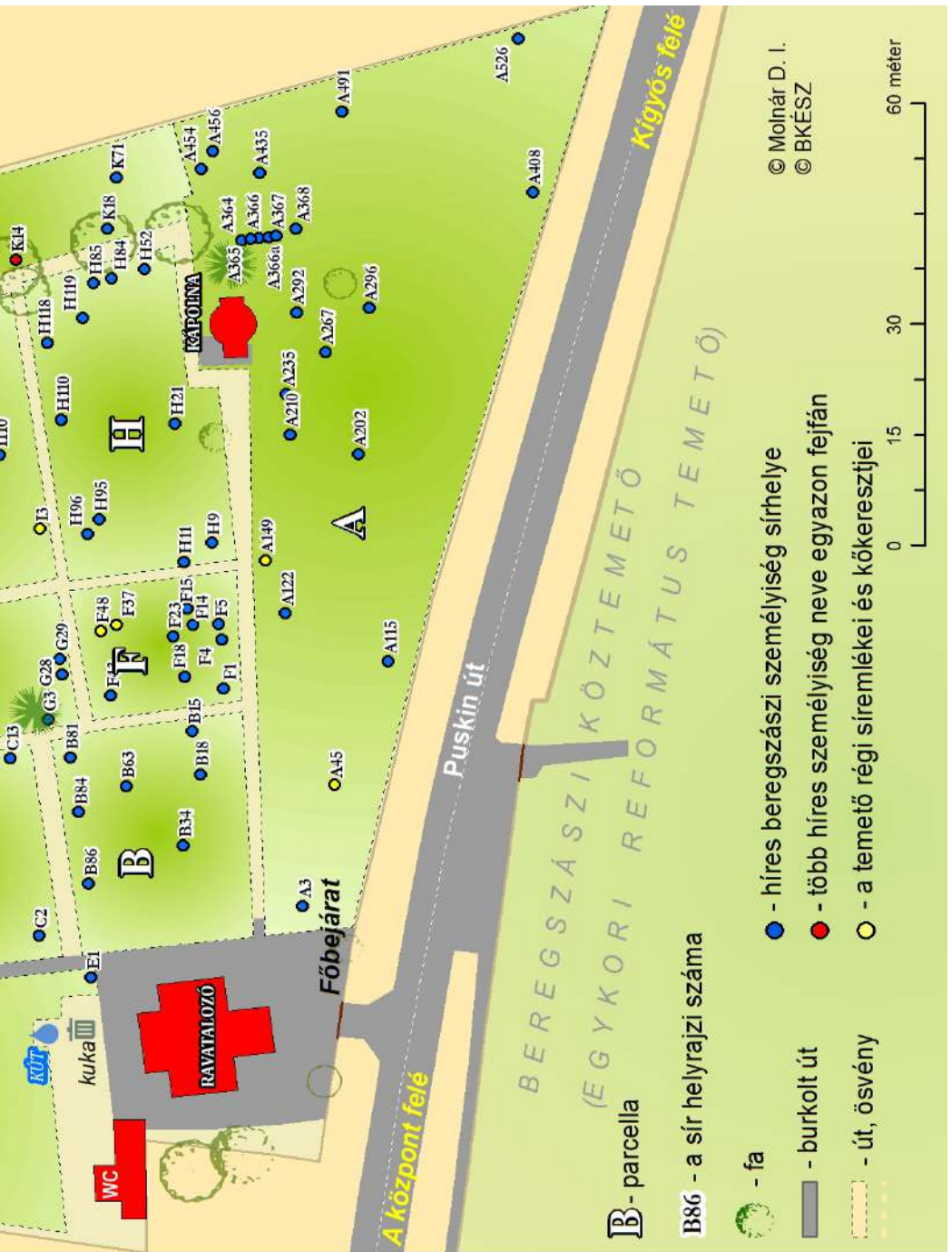
Helyrajzi szám: A368

Királyi kúriai bíró.

A BEREGSZÁSI KÖZTEMETŐ EGYKORI RÓMAI KATOLIKUS SÍRKERTJE

(térkép)







Dr. Csánk Béla (1900–1984)

Helyrajzi szám: I178

Beregszászban született, majd 1918-ban a Beregszászi Magyar Királyi Állami Főgimnáziumban érettségizett. Kiválóan beszélt angolul, megtanult oroszul és románul is. Francia, olasz, spanyol nyelveken tudott alapfokon. Buttykay Ferenc főispán leányait tanította magántanárként angolul. Az érettségi után beiratkozott a Budapesti Tudományegyetem Jogi Karára. A húszas évek elején elvégezte a Berlini Kereskedelmi Főiskolát, a Sorbonne Egyetem előadásait is hallgatta. Jogi diplomáját 1927-ben szerezte. Egy év múlva megszerzte az államtudományi doktori fokozatot is, vasgyűrűvel tüntették ki, amely a vasszorgalom jelképe volt. A Pestvidéki Törvényszék titkáraként kezdte jogi gyakorlatát, ahol 1934-ig dolgozott. 1932-ben egységes bírói és ügyvédi vizsgát tett. Báró Perényi Zsigmond belügyminiszter ajánlására lord Rothermere Budapestre látogató fiának személyi titkára, levelezője, tolmácsa lett. Könyvet írt az angol

sajtójogról. 1934-ben dr. Lázár Andor igazságügyminiszter személyi titkárává választotta. Orosz hasonlósági szótárt szerkesztett, melyet egy beregszászi nyomdában adott ki. 1939-től két évet töltött Rómában, a Magyar Akadémián ösztöndíjasként. 1937-ben miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget, 1939-ben miniszteri osztálytanácsosi, majd 1942-ben miniszteri tanácsosi címet és jelleget kapott. 1945-től főelőadó volt. 1946–1949 között a nemzetközi osztály megbízott vezetője, 1950-ben osztályvezetője. 1950–58-ban a törvény-előkészítő osztály főelőadója. Több tanulmányt

és könyvet írt az olasz jogrendszerről. Összeállította az olasz–magyar szó-
 lásgyűjteményt, melyet 1940-ben Budapesten adott ki. Ezt követően az
 Igazságügyi Minisztériumban folytatta munkáját, ahol kidolgozta a bírói
 függetlenség intézményét, melyről könyvet is írt. A háború utáni években
 is megmaradt az igazságügyminisztériumnál. Riesz István igazságügymi-
 niszter a nemzetközi osztály vezetőjévé nevezte ki. 1950-ig dolgozott eb-
 ben a beosztásban, számtalan nemzetközi konferencián, kongresszuson
 vett részt, ahol gazdagon kamatoztatta különböző jogi egyezmények meg-
 kötésénél példátlan nyelvtudását, széleskörű jogi ismereteit. 1958-ban
 ment nyugdíjba.



**Bajtai-Bayer Frigyes
(1893–1944)**

Helyrajzi szám: I128

Műszaki tanácsos.

Varga Károly (1931–1973)

Helyrajzi szám: B86

Mérnök.





Páll Albert
(1858–1927)

Helyrajzi szám: I104

Nyugalmazott királyi tanácsos,
pénzügyigazgató.

Jobszty Gyula
(1845–1927)

Helyrajzi szám: I104

Alispán. A munkácsi járási Beregalmánson született ősi nemesi családban. Jogot végzett, államtudományi oklevelét Budapesten szerezte. Mindig a '48-as Független Párthoz tartozott, gróf Apponyi Albertet tekintette politikai vezérének. 1867-től aljegyzője, 1871-től közigazgatási szolgabírája, 1875-től főjegyzője volt Bereg vármegyének, majd 1882-től 1905-ig töltötte be az alispáni tisztséget. Az atyjától

örökölt Rigó dűlőben minőségi bortermelést folytatott, kitűnő aszúborai nagy közkedveltségnek örvendtek, akárcsak finom, édes „passzatuti” csemegezőlője, melyet vagonszámra szállított Lengyelországba.

Minden idejét munkájának szentelte. A megyeháza, miután a régi leégett, az ő alispánsága idején épült fel Bakula János műegyetemi tanár tervei szerint. 24 évig volt Bereg vármegye alispánja, ennyi ideig senki nem állt a megyei közigazgatás élén.

1927. január 27-én halt meg Beregszászban. Leveldi Kozma György A Bereg megyei Kaszinó százéves története című könyvében így emlékezett meg róla: „1927. január 24-én a beregi magyarságnak és kaszinójának megint nagy halottja van: Jobszty Gyula, a vármegye egykori alispánja[...]. Kristálytisza, puritán jellem volt, a kötelességteljesítés példaképe[...]. Jobszty Gyula temetésén megint összegyűlt az egész vármegye, a trianoni határtól innen és túlról.”

**Dr. Buzáth Camill
(1855–1902)**

Helyrajzi szám: K13

17 évig, négy cikluson keresztül volt Beregszász polgármestere. 1900 közepén ment nyugdíjba betegsége miatt. Haláláig teljes fizetést kapott. Érdemei: a városi adminisztráció fejlesztése, a városrendezés. Köz- és váltóügyvéd, Bereg vármegye bizottsági tagja, a Beregszászi Ipari és Kereskedelmi Bank elnöke. Élt 47 évet. 1902. március 18-án temették el.



**Répay Jenő
(1895–1942)**

Helyrajzi szám: I112

Mérnök.



**Popovics János
(1898–1992)**

Helyrajzi szám: I184

Körjegyző. 1898-ban született Órhegyalján. Gimnáziumi tanulmányait Munkácson végezte. Az I. világháborúban hadapródjelölt őrmesterként teljesített szolgálatot három éven át. 1919 decemberétől volt közigazgatási szolgálatban. Két évig gyakornok volt Szentmiklóson, tíz évig jegyző, illetve a jegyzői hivatal vezetője Zajgón. Három éven át vezető jegyző volt Salánkon, 1934 elejétől pedig Alsóvereckén töltötte be a vezető jegyzői állást.

**Popovics Jánosné sz. Lukovics Jolán
(1908–1992)**

Helyrajzi szám: I184

A búcsúí óvoda vezetője.

Gara Sándor
(1893–1935)

Helyrajzi szám: H11

Állami vasúti főellenőr.



Peskó Lajos
(1853–1884)

Helyrajzi szám: H52

Királyi adótisztviselő.

Pák László
(1930–1988)
Helyrajzi szám: D8

Építész.



Horky Ferencz
(1898–1960)
Helyrajzi szám:
D338

Erdőgondnok.



ORVOSOK, MŰVÉSZEK, TANÁROK ÉS TANÍTÓK SÍREMLÉKEI

Orvosok síremlékei

Dr. Rottman József
(1821-1891)

Helyrajzi szám: K11

Bereg vármegye főorvosa, az
Arany Érdemkereszt tulajdonosa.



Finta Béla
(1908-1995)

Helyrajzi szám: I105

Dentista. A világháború után az ő nevéhez fűződik az állami fogtechnika létrehozása Beregszászban. Ennek előtte magánpraxist folytatott. Amellett, hogy kiváló szakemberként vált ismertté, egyik fő ismérve volt, hogy a betegeiért éjjel-nappal dolgozott, mindenkinek segített.



Dr. Papp Ernő
(1933–2006)

Helyrajzi szám: F1

Szülész-nőgyógyász főorvos, az orvostudományok kandidátusa. 1933-ban született Alsókerepecen értelmiségi családban. Kisgyermekkorában katolikus óvodai neveletésben részesült Munkácson. Általános iskolai tanulmányait is ott végezte. Két évig a Beregszászi Magyar Királyi Állami Főgimnázium diákja volt, amelyet a háború miatt nem fejezhetett be. 1947-ben a család Beregszászba költözött és a helyi 1. Számú Középiszkolában érettségizett kitüntetéssel. Az érettségit követően az Ungvári Állami Egyetemen kitüntetéses orvosi diplomát szerzett. Egyetemi éveinek nyári szüneteiben dr. Linner Bertalan beregszászi sebészorvos biztosított számára tanulási lehetőséget a kórházban, ahol sok gyakorlati ismeretre tett szert. A későbbiekben őt tekintette példaképének. Az egyetem befejezése

után az orvostudományi kar anatómia tanszékén dolgozott tanársegédként három éven keresztül. Családi okok miatt visszatért Beregszászba és elkezdte orvosi pályáját. Az 1950-es években nevezték ki a Beregszászi Járási Kórház szülész-nőgyógyász orvosának. 1980-tól osztályvezető főorvosként dolgozott nyugdíjazásáig. Egész életében fejlesztette szakmai tudását, amelyet nagy odaadással fordított betegei gyógyítására. Harkiv, Lemberg, Kijev és később Budapest egyetemi kórházaiban tanult új műtéti eljárásokat. Munkájáért számtalan elismerésben részesült. Megkapta a Kiváló Egészségügyi Dolgozó címet. Több ezer beregszászi és környékbeli gyermeket segített a világra kiváló szakmai tudásának köszönhetően.

**Dr. Stichleutner Gyula
(1916–1947)**

Helyrajzi szám: D355

Kórházi orvos, a tüdőgondozó főorvosa.



Művészek síremlékei



Nádas Anna
(1898-1989)

Helyrajzi szám: F4

1953 és 1957 között volt a Beregszászi Amatőr Népszínház főrendezője. A társulattól haláláig nem vált meg, s annak szinte minden darabjában elvállalt egy-egy kisebb-nagyobb szerepet. Brassóban született, majd Aradon élt. Zenét tanult, hegedűművésznek készült, ám később mégis színészi pályára lépett. Tizenhat évesen már az aradi színtársulat tagja volt. Színházával együtt bejárta Erdélyt, majd Szlovákiát is. Lőcsén ismerkedett meg férjével, a tiszaujlaki születésű Nádas Józseffel. A fiatal házaspár Beregszászban telepedett le, s a férje lapjánál helyezkedett el, kiváló újságíró lett. A 30-as évek végén alapította a Kárpátalja c. hetilapot, amely következetesen

kiállt a magyarság érdekei mellett. Színdarabot is írt. Fedák Sári volt a példaképe, a nagy színésznő Lehár Ferenc Víg özvegy c. operettjében használt legyezőjét ereklyeként haláláig megőrizte. Meghalt egyetlen lánya, férjét származása miatt 1944 májusában internálták, soha többé nem tért haza. Nádas Anna özvegyként élte le hátralévő évtizedeit.

1945-ben ő rendezte meg Beregszászban az első magyar műsoros estet, melyet ő maga konferált, mégpedig elegáns nagystélyi ruhában, ami már magában véve is kihívás volt a rendszer ellen. Szeretett volna kizárólag kulturális szervezőmunkával foglalkozni, de ehhez megbízhatatlannak tartották az akkori

hatóságok, így kénytelen volt ápolónőként dolgozni a járási kórházban. Kulturális ambícióit azonban nem adta fel, amatőr színjátszó csoportot szervezett az egészségügyi dolgozókból, több kabaréműsort vitt színpadra. Kicsiny és szűk volt a kórház klubjának színpada, de Nádas Annát ez nem zavarta. Elhatározta, hogy színre viszi Kacsóh Pongrác János vitéz c. daljátékát! Ne feledjük, ez a sztálini terror éveiben volt, amikor a hatóságok minden magyar kulturális eseményt bizalmatlanul fogadtak, szigorúan cenzúráztak. Merész, sőt vakmerő tett volt ilyen körülmények között előadni Beregszászban a János vitézt!

Nádas Anna rendezte A. Szimukov Nyugalalmazott kapitány c. vígjátékát, Alekszandrov-Matvejev Veled együtt c. operettjét, Szigligeti Ede Liliomfi c. vígjátékát, Csizmarek Mátyás Bújócska c. operettjét, majd Szirmai Albert Mágna Miska c. operettjét.

Lenyűgöző színésznő volt. Mindig nagy figyelmet fordított belépőjére, azonnal felhívta magára a nézők figyelmét, amikor megjelent a színpadon, néha perceként át nem lehetett folytatni az előadást, mert zúgott a teremben a taps, a nézők hosszan és lelkesen ünnepelték kedvencüket.

Rendkívül igényes rendező volt. Elsősorban a tiszta magyar beszédre, kifejező kiejtésre tanította az amatőr színészeket, néha perceként át gyakorolta velük egy-egy szó vagy mondat kiejtését. Soha nem tűrte a pongyolaságot, szorgalmasan nyesegette a szereplők hibás, néha túlzottan beregies kiejtését, ugyanakkor nem volt idegen tőle az ízes, népies beszédmód sem, amit különösen a népszínművekben kamatoztatott nagy sikerrel.

Azokban az időkben az illetékes hatóságok megkövetelték, hogy a színház magyar színdarabok mellett szovjet írók műveit is bemutassa. Nádas Anna megértette ezt, annak ellenére, hogy néha bizony nem voltak ínyére a bemutásra ajánlott színművek. Nem nagyon törődött azok eszmei mondanivalójának kidomborításával, inkább magára a cselekményre, a szatirikus helyzetek kiélezésére fektette a hangsúlyt, ami természetesen nem nyerte el egyes illetékesek tetszését. Csizmarek Mátyás Bújócska c. operettjében Nádas Anna a jóságos mama szerepét alakította. Az egyik jelenetben, kissé eltérve a darab szövegétől, így dicsérte Göncöl Ferit, az értelmiségi családból származó tehetséges mérnököt: „...olyan káder, aki álmában is Marx Károllyal beszélget.” Természetesen ez a mondat nagy derűtséget keltett a teremben, ami nem került el az ügyeletes illetékesek figyelmét.

„Marx Károllyal még álmában se merjen viccelni senki!” – mondták ki a verdiktet, egyszersemind a főrendező szemére vetve, hogy nem a darab „eszmei” mondanivalójának kidomborítására, hanem szatirikus oldala kihangsúlyozására törekedett. A darabot levették a műsorról, pedig még több előadást megért volna.



Joanovics Aurélné sz. Sós-kúti Margit (1892–1968)

Helyrajzi szám: I165

Író, festőművész. 1892. január 11-én, Szolnokon született. Ötévesen árva lett két bátyával együtt. Nagymamája nevelte őket. Gyermekkorától vonzalmat érzett a művészetek iránt. Sokat olvasott, már iskolásként tollforgatással foglalkozott. Szabadidejében szívesen rajzolt. Fiatal lányként többször megfordult a Técső melletti Rónaszéken. Itt a rokonainál pihent, és 16 éves korától látogatta a Hollósy Simon vezette festőtábort. Óvónői végzettséget szerzett, majd 22 éves korában hozzáment Joanovics Aurél tanárhoz, aki Aknaszlatinán született. 1919-ig Szolnokon éltek, de a Tanácsköztársaság bukása után Aknaszlatinára költöztek. Később Beregszászban telepedtek le és halálukig ott éltek.

Sós-kúti Margit a Vérke-parti városban kezdte el írni önéletrajzát. A 30-as években Emlékirataim, Fiaim és Kertjeim címmel elbeszélésekkel jelentkezett. Ezek az írások hűen tükrözik Magyarország és benne vidékünk életét a XX. század elején. Később Németh László is elolvasta, és kezdeményezte kiadásukat. Erre azonban sajnos már nem került sor, a történelem közbeszólt... Művei fellelhetők a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeumban, illetve a Szolnokon élő unokák is őrzik az írásait. 1968. december 23-án

hunyt el Beregszászban. Férje egy évvel később követte, egymás mellett nyugszanak a városi temetőben. Szolnokon a Verseghy Kör próbálja emlékéket fenntartani. Ők állították azt az emléktáblát, amelyet a szülőháza falán avattak fel 2009-ben.

Veres Péter (1943–2004)

Helyrajzi szám: D318

Az Ungvári Iparművészeti Szakközépiskola kerámia szakán diplomázott. Foglalkozott kirakatrendezéssel, reklám- és plakátfestéssel, belsőépítészettel, kerámiával, szobrászattal, illusztrálással, a képzőművészet különböző ágaival. Alapító tagja volt a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társaságának. 1993-tól tagja volt a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának, 1995-től az Ukrán Képző- és Iparművészek Szövetségnek. Képeire a merész, hatásos színvilág, a rendhagyó formai megoldások és a játékoság jellemzőek.

A festés, a tempera és a grafika technikájában dolgozott. Merész dekoratív megoldásokat alkalmazott, felhasználva az intenzív színek kontrasztjait. Az érzelemgazdag tájképeken és csendéleteken kívül gyakran kerültek ki ecsetje alól fantasztikus témájú kompozíciók: sárkányai, fantáziaszülte mesebeli lényei a művész aggodását tükrözik a világ romlása és diszharmóniája miatt. Számos grafikai mű szerzője, amelyek Magyarország történelmével foglalkoznak. Festményeinek nagy részét a művész családja a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolának ajánlódta, amelynek tanára is volt.





Pirigy Béla
(1956–2011)

Helyrajzi szám: F15

Beregszászban született, tanulmányait a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskolában kezdte, majd az Ungvári Zeneművészeti Szakközépiskolában folytatta. Egyetemi diplomáját a Sztefanik Egyetem Munkácsi Tagozatán szerezte. Előbb a bátyúí, majd a beregszászi zeneiskolában dolgozott, melynek 1993-tól haláláig igazgatója volt. Mellékállásban vezette a csapi katonazenekart, a Beregszászi 11. Számú Szakközépiskola fúvószenekarát, dolgozott a péterfalvai zeneiskolában is. Megalakulásától a KMKSZ aktivistája volt, 1994-től a Beregvidéki Magyar Kulturális Szövetség (BMKSZ) elnökségi tagja, majd 1997-től elnöke lett. A Beregszászi Városi Tanács képviselője, a Végrehajtó Bizottság és az Igazgatói Tanács

tagja, 2002-től az UMDSZ városi szervezetének elnöke volt. Tanítványival és kollégáival több ízben részt vett a magyar kultúra napja méltatásán Budapesten. Ezenkívül nevéhez fűződik a Kárpátaljai Magyar Dalverseny, a Győri Dezső Szavalóverseny, a Beregszászi Napok és a Beregi Ünnepi Hét rendezvénysorozata. Alapítója volt a Szent Vencel Borrendnek. A BMKSZ elnökeként közreműködött számos emléktábla és szobor (Szent István, dr. Linner Bertalan, Esze Tamás mellszobrának) állításában és a sztálini áldozatok emlékművének megépítésében.



Lizák Dezső
(1937–2016)

Helyrajzi szám: A3

Neves tánctanár, koreográfus, Kárpátalja érdemes művésze, a beregszászi Barátság Fesztiválok egyik főszervezője.

Gimnáziumi tanárok síremlékei



Zahoray János (1835–1909)

Helyrajzi szám: C57

Zahoray János festőművész Máramarosszigeten született. Iskoláit a budai főgimnáziumban végezte három hónapi megszakítással, ez idő alatt mint honvédtüzér vett részt a szabadságharcban. A rajzolás iránt már gyermekkorában nagy vonzódást érzett, ez irányú tanulmányait Klettl budai festőművész magániskolájában kezdte. Anyagi okok miatt a művészeti akadémiát nem látogathatta, így pénzügyi hivatalnokként dolgozott 1863-ig. 1863-ban történt nyugdíjaztatása után a képírói pályára léphetett. Lakását 1869-ben a fővárosba tette át. Szerepelt a bécsi világtárlaton is. Később a II. kerületi reáliskolánál mint helyettes rajztanár nyert alkalmazást, majd miután 1874-ben a középiskolai rajztanári vizsgát is letette,

a munkácsi állami gimnáziumhoz nevezték ki rendes rajztanárrá. Itt működött aztán 1892-ig, végleges nyugdíjaztatásáig. Főként arcképfestőként vált ismertté vidékünkön, szívesen készített képmásokat beregi és ugocsaíri és polgári családok számára, emellett közkedvelt életképeket tervezett, illetve egyházi vezetők megrendelésére oltárképeket festett. Az ő alkotása Perényi Zsigmond, Lónyai Sándor főispánok, Werbőczy István és Kossuth Lajos portréja. Utolsó kiállítása 1898-ban nyílt meg Munkácson. 1901-ben Beregszászba költözött, s itt hunyt el 1909-ben. Hagyatékából kiállítást rendeztek Munkácson. Nyíregyházán, a város tulajdonában több portróját, a Történelmi Képcsarnokban pedig önarcképet őrzik.

Zapf László
(1882–1955)

Helyrajzi szám: I65

1882-ben a Szepes megyei Felka községben született. A középiskolát a lőcsei gimnáziumban, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Tanári munkáját Eperjesen kezdte. 1909-ben költözött Beregszászba, magyar, német és latin nyelvet, bölcseletet, természetrajzot és művészettörténetet tanított a Beregszászi Magyar Királyi Állami Főgimnáziumban. 1914. augusztus 15-én vonult be az osztrák–magyar hadseregbe, végigharcolta az első világháborút, 1918-ig az orosz hadszíntéren volt. Bátorságáért, vitézségéért többször kitüntették. Megkapta a Károly csapatkeresztet, a német tiszti lovagkeresztet, sőt a legmagasabb tiszti kitüntetést, a kardokkal ékesített Signum Laudist is. Főhadnagyi rangban szerelt le. A háború után visszatért Beregszászba, folytatta tanári munkáját egészen 1944 januárjáig. A diákok egyik legkedveltebb tanára volt, nagyon szerették kedvességéért, közvetlenségéért, tisztelték tudását. Szabadidejét a méhészkedésnek szentelte. Tagja volt a Podkarpatszka Ruszi Méhész Egyesület választmányának, majd annak elnökévé választották. Ő hozta létre és irányította a Beregszász és Vidéke Méhész Egyesületet. Több méhészettel foglalkozó tanulmánya jelent meg német szaklapokban. 1941-ben részt vett Magyarország vezető méhészeinek budapesti értekezletén. Több közművelődési egyesületben töltött be vezető tisztséget. Elnöke volt a beregszászi római katolikus egyháztanácsnak és iskolaszéknek, tagja a Tűzharcos Szövetség beregszászi választmányának. Az ő közreműködésével jött létre a Gimnáziumi Szegény Tanulókat Segítő Egyesület, sokáig annak pénztárosa volt. Az egyesület gyűjtéseket szervezett a szegény sorsú tanulók megsegítésére, sok diák ösztöndíját fedezte. László fia a cseh megszállás alatt magyarsága miatt állandó üldöztetésnek volt kitéve, bujkálnia kellett. Később ő is a beregszászi főgimnázium tanára lett.





**Sztahora (Borbély) Ibolya
(1934–2013)**

Helyrajzi szám: F23

Beregszász ismert matematika-tanárnője, közismert személyisége volt a kárpátaljai magyar közösségnek. Az Ungvári Állami Egyetem Matematika Karán folytatott tanulmányainak elvégzése után 1959-től a Beregszászi 1. Számú Középiskolában, majd a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskolában, illetve a Beregszászi Magyar Gimnáziumban dolgozott. Nyugdíjas éveiben is tanított a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban, hozzájárulva ezáltal a kárpátaljai magyar nyelvű oktatás színvonalának emeléséhez. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség elnökségi tagja volt.

Borbély Ibolya az oktatás mellett mindig nagy gondot fordított a gyerekek hazafias, erkölcsi nevelésére, nagy figyelmet szentelt magyarságtudatuk fejlesztésének, mely különös jelentőséggel bír a kisebbségi iskolákban.

A gimnázium honismereti szakkörének vezetőjeként megismertette a diákokkal szülőföldünk természeti szépségeit és épített örökségét, elmélyítve ezáltal identitástudatukat.

1997-ben megalakította a Rákóczi Szövetség Beregszászi Járási Szervezetének Ifjúsági Tagozatát, kirándulásokat szervezett a szakkör tagjai számára, felkeresték a vidék Rákóczi-emlékhelyeit. Borbély Ibolya volt az egyik kezdeményezője a beregszászi honvédsírok rendbetételének. Vállalta, hogy rendbe szedi és ápolja a II. világháborúban Beregszászban elesett honvédek sírjait. Közel száz honvédsírt gondoztak rendszeresen a gimnazistákkal.

Borbély Ibolya több évtizedes áldozatos munkája példaként áll a fiatal pedagógusok előtt.

**Csudáky László
(1908–1990)**

Helyrajzi szám: I184

1934 és 1944 között természetrajzot, földrajzot, egészségtant, gazdasági ismereteket és tornát tanított a beregszászi gimnáziumban, az internátus felügyelő tanára volt. Választmányi tagja a Kárpátaljai Magyar Kultúregyesületnek, egyetemi társa és barátja Fodor István híres kárpátaljai botanikaprofesszornak. 1945 után is Beregszászban tanított.





Strbán Anna (1860–1932)

Helyrajzi szám: E1

A Beregszászi Magyar Királyi Állami Főgimnázium jótevője, aki saját jövedelméből vásárolta meg azt a telket, amelyen később a város polgárainak közadakozásából megépült az akkori internátus, amely ma a Bethlen Gábor Magyar Gimnázium épülete. A beregszászi főgimnázium 1930–31. tanévi értesítőjében a következő olvasható: „Egy széplelkű nő – aki nem kívánja magát megnevezni – egész vagyonát kitevő házat minden bútorával és berendezésével az internátusnak (a Beregszászi Magyar Gimnázium kollégiumának) ajándékozta, hogy megvesse alapját egy magyar internátusnak, amelybe felvehető a beregszászi állami reálgimnázium magyar osztályaiba járó jó tanuló nemzeti és felekezeti különbség nélkül.” Ma már tudjuk, hogy ez a „széplelkű nő” Strbán Anna volt.

Tanárok és tanítók síremlékei

Demarcsek Ernőné
(1833–1906)

Helyrajzi szám: H110

Demarcsek Ernőné szül. Makk és
Bükki Makay Borbála úrnő, prae-
montrei tanár és kir. bányabíró-
sági tisztviselő neje.



Pataky József
(1876–1915)

Helyrajzi szám: D43

Kántor-tanító.

Kalocsai Géza
(1888–1937)

Helyrajzi szám: F14

Polgári iskolai tanár.





**Joanovics Aurél
(1891–1969)**

Helyrajzi szám: I165

Tanár.

**Répay László
(1860–1938)**

Helyrajzi szám: I74

Állami tanító, a népoktatásnak 47 évig feledhetetlen munkatársa.



**Pásztor Mihály
(1891–1969)**

Helyrajzi szám: I166

Tanító.



**Nemes Tibor
(1895–1971)**

Helyrajzi szám: B63

A Beregszászi 4. Számú Kosuth Lajos Középiskola fa- és fémmunka tanára 1956-tól 1974-ig.



**Rokiczky Béla
(1895–1961)**

Helyrajzi szám: J45

Állami polgári iskolai tanár.

**Juhász Sándor
(1896–1985)**

Helyrajzi szám: J227

Igazgató-tanító.





**Horvát András
(1900–1960)**

Helyrajzi szám: B34

A Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola munkatánára volt.

**Berényi Gyuláné
sz. Kövér Malvin
(1908–1976)**

Helyrajzi szám: H118

Tanítónő.



Bekert Béla

(1910–1971)

Helyrajzi szám: I32

Tanító.



**Bekert Béla
(1910–1971)**

Helyrajzi szám: I32

Tanító.

**Sepa Magdolna
(1923-1999)**

Helyrajzi szám: D437

A Beregszászi 4. Számú Kosuth Lajos Középiskola orosz nyelv és irodalom szakos tanárnője, férje, Sepa László a Beregszászi 7. Számú Általános Iskola tanára.



**Kertész Gyula
(1931-1969)**

Helyrajzi szám: I182

Tanító.

**Tigyir Antal
(1914-1989)**

Helyrajzi szám: D59

Tanár.





Schenknerné Réti Ilona (1922–1988)

Helyrajzi szám: I47

Borhalmon született. Középiskolai tanulmányait 1942-ben, a munkácsi reál-gimnáziumban fejezte be. Azonnal felvételt nyert a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti Kara latin, orosz és történelem szakára. A háború miatt azonban kénytelen volt félbeszakítani tanulmá-

nyait. 1945-től 1950-ig a Beregszászi 4. Számú Középiskolában, majd a 6. Számú Általános Iskolában tanított. Közben magánúton tovább folytatta tanulmányait, 1966-ban az odesszai egyetemen német szakos diplomát szerzett. 1977-ig, nyugdíjazásáig a Kossuth Lajos Középiskolában tanított.

Menykő Irén (1911–1999)

Helyrajzi szám: D302

1911-ben Beregszászban született, Prágában végezte el a konzervatóriumot. Ungváron, Mezőkaszonyban, majd Beregszászban dolgozott, eleinte zeneóvónőként, majd a háború után a beregszászi zeneiskolában. Tanítványai nagyon szerették. Nyugdíjazása után elvállalta a beregszászi római katolikus templom kápolnájának gondozását.



Regős Istvánné Adorján Erzsébet (1909–1988)

Helyrajzi szám: B84

A Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola tanítónője, mindenki Regős mamája. Regős Istvánné Adorján Erzsébet 1909-ben született, 1929-ben a Beregszászi Állami Főgimnáziumban érettségizett. Pozsonyban, majd Ungváron végezte el a tanítónőképzőt. Mezőváriban és Benében, majd 1944-ig a beregszászi fiú elemi iskolában tanított. 1944-ben került a Beregszászi 6. Számú Általános Iskolába, majd 1950-ben a mai Kossuth Lajos Középiskolába. Férje a „háromnapos málenkij robot” áldozata lett, egyedül nevelte fel négy gyermekét, mindannyiukat kitaníttatta. 1988-ban halt meg Beregszászban.



Pógar Györgyné sz. Bani Jolán (1935–1982)

Helyrajzi szám: I160

A Beregszászi 7. Számú Általános Iskola magyar nyelv és irodalom szakos tanára volt. Először Szirmai Albert – Bakonyi Gábor – Gábor Andor Mánás Miska című operettjében lépett színpadra Marcsa szerepében. Rögtön beleszeretett a közönség szívébe, a társulat kedvencévé vált. Egy tragikus autóbaleset áldozata lett, pótolhatatlan veszteség volt ez a helyi színházi élet számára.



**Keresztény Béla
(1924–1978)
Keresztény Zajceva
sz. Jóni Ildikó
(1935–1999)**

Helyrajzi szám: A235

A Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középis-kola angol nyelv és iro-dalom szakos tanárai voltak. Keresztény Ildi-kó 1935. május 12-én született, a Beregszászi 1. Számú Középis-kola elvégzése után a Lem-bergi Pedagógiai Főis-

kola angol karán szerzett diplomát, majd elvégezte az Odesszai Állami Egyetem idegen nyelvű karát. Kiváló pedagógiai érzékkel, szinte játéko-san tanította diákjait. Korai haláláig, 1999-ig a Beregszászi Kossuth Lajos Középis-kolában tanított.

**Károlyi Lászlóné
sz. Pouchán Márta
(1932–2004)
Károlyi László
(1926–2014)**

Helyrajzi szám: A296

Károlyi Márta matemati-katanár és a Beregszászi Járási Tanügyi Osztályon a matematika oktatásá-nak szakfelügyelője volt. Férje a Beregszászi 9. Számú Általános Iskola napközis tanára, Károlyi Lajos kaszonyi római ka-tolikus plébános öccse.



**Lázár András
(1924–2000)
Lázár Andrásné
sz. Engel Margit
(1926–1998)**

Helyrajzi szám: A267

Lázár András a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola tanára, igazgatója volt. Felesége az iskola tanítónője volt.



**Leszkov Miklósné
Nonó Magdolna
(1923–2003)**

Helyrajzi szám: A210

A Beregszászi 16. Számú Ruhagyári Óvoda vezetőnője, a Beregszászi Népszínház oszlopos tagja, a Petőfi Nyugdíjasklub aktív tagja.

**Pender István
(1933–1984)**

Helyrajzi szám: F5

Tornatanár, a Beregszászi 8. Számú Középiskolában dolgozott.





**Rónai Vera
(1938–2017)**

Helyrajzi szám: A526

Az Ungvári járásban született, az Ungvári Zeneművészeti Szakközépiskolát vokál szakon végezte, a beregszászi zeneiskolában szolfézst és zeneelméletet tanított.

**Kunák László
(1943–2009)**

Helyrajzi szám: A491

Az Ungvári Zeneművészeti Szakközépiskola fúvós szakán végzett. A Baktai Zenekarban, a Beregszászi Kereskedelmi Vállalat zenekarában, a Beregszász Dixieland Bandben játszott. Orosz József után ő vezette a zeneiskola fúvósenekarát és a zenekar által előadott darabokat hangszerelte.



Haván Erzsébet (1926–2016)

Helyrajzi szám: A408

A Beregszászi 6. Számú
Általános Iskola egykori
igazgatója.



Hagymási András (1941–2002)

Helyrajzi szám: A456

A Beregszászi 8. Számú Kö-
zépiskola egykori biológia-
tanára.

Dulov Tamás (1930–2018)

Helyrajzi szám: J46

Kiváló tornatanár volt. A Bereg-
szászi 2. Számú Bentlakásos Is-
kolában dolgozott, ahol nagyon
sok hátrányos helyzetű gyermek-
nek adott kitörési lehetőséget a
sportban elért sikereik által.





**Kenéz Mihajlo
(1926–2006)**

Helyrajzi szám: A454

1926. augusztus 23-án született Alsóremetén, sokgyermekes családban. Kilencen voltak testvérek. A szülei kivándoroltak Amerikába, hogy az ott keresett pénzből földet vásároljanak, amelyen gazdálkodni szerettek volna, de a második világháború átírta terveiket. 1946-ban, a Beregszászi Magyar Királyi Állami Főgimnázium megszűnése után a Beregszászi 1. Számú Középiskolában folytatta tanulmányait egykori gimnáziumi diáktársaival: Csanádi Györggyel, Hric Mikolával, Pouchán Mártával, Veres Gáborral. 1948-ban érettségizett, majd egy gyorstalpaló tanárképző tanfolyam elvégzése után szülőfalujában kezdte tanári pályáját alsós tanítóként. Élete során tanított az Ilosvai és a Nagyszőlősi járásban, illetve a Beregszászi Egészségügyi Szakközépiskolában. Az Ungvári Állami Egyetem Történelem Karának levelező tagozatán szerzett történelemtanári diplomát. Ezt követően a Nagyberegi Középiskolában tanított 12 éven át, ahol igazgatóhelyettes is volt. 1967 és 1986 között a Beregszászi Járási Oktatási Osztály tanfelügyelője volt. Ezt követően nyugdíjasként még 12 évet dolgozott igazgatóhelyettesként a Beregszászi 1. Számú Középiskolában. Sokat tett a Beregszászi járás oktatási hálózatának fejlesztéséért, Beregszászban az ukrán nyelvű gimnáziumi oktatás elindításáért. Három könyv

szerzője: A Beregszászi 1. Számú Középiskola története, Beregszász emléktáblái, «Стежинами життя» címmel pedig novelláskötete jelent meg. Számos verset írt Beregszászról. További írói tervei is voltak. 2006-ban a Beregszászi Városi Tanács Pro Urbe díjjal tüntette ki. 2006. december 19-én hunyt el. Két fia folytatja édesapjuk tanári hivatását.



Morgenthál Gyula

Helyrajzi szám: A202

A kis kápolna közelében helyezkedik el a Morgenthál család sírja. A város egyik régi magyar katolikus családja. Id. Morgenthál Gyula mint villamosmérnök részt vett Kárpátalja elektromos hálózatának kiépítésében. Három lánya és három fia született. A legkisebb fia, Gyula sportrajongó volt. Jelentős alakja volt a kárpátaljai sportéletnek. Tízpróbabajnokként mutatta meg igazán tehetségét Szovjetunió-szerte. Az egyetem elvégzése után testnevelő tanári pályát választott a szeretett iskolájában, a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskolában. Az évek elteltével mindenkinek csak Gyszi bácsi lett, akit mindenki szeretett. Elsődleges céljai közé tartozott megszerettetni a sportot diákjaival, megtanítani őket, mennyi erőt adhat a sport szeretete, és mennyi sikert érhetünk el általa. Munkássága alatt rengeteg tehetséges sportoló került ki az iskola falai közül.



**File Elemérné
sz. Csedreky Olga**
Helyrajzi szám: K71

Középiskolai tanár.



Szabad Géza (1939–2015)
Helyrajzi szám: I110

Biológiatanár, a Beregszászi 4. Számú Kossuth Lajos Középiskola egykori igazgatója.

UTÓSZÓ

„A temető halott falu, melyben az élő falu gazdasági és társadalmi törvényei érvényesülnek.”
(Balassa Iván)

Balassa Iván neves néprajzkutató szavaiból kiindulva – mint minden településhez tartozó temető – Beregszász egykori római katolikus sírkertje is egyfajta lenyomata a mindenkori városképnek, egy kortörténeti forrás, amely névanyagával, adataival, néprajzi szimbólumaival hozzájárul a város múltjának jobb megismeréséhez.



A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpontja a Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetségének felkérésére és vele együttműködve 2019 nyarán kezdte meg a város régi katolikus sírkertjének a feltérképezését és névanyagának összegyűjtését azzal a céllal, hogy az így kialakult adatbázisból kiválogatásra kerüljön a



temetőben nyugvó, ismert beregszászi polgárok jegyzéke. Jelen kiadványban ezen személyek síremlékének fotói és életrajzi adatai szerepelnek. A sírhelyek beazonosítását nagyban megkönnyíti a temető vázlatos térképe, amelyen parcellák szerinti felosztásban, egyezményes jellel és helyrajzi számmal van feltüntetve a könyvben szereplő neves beregszászi személyek nyughelye.

A kiadványt átlapozva az Olvasó különböző ismereteket, információkat szerezhet. Az egyik legfontosabb és legszembetűnőbb tény, hogy kicsiny városunk egykori római katolikus temetőjében mennyi kiváló, nemzete, városa és hivatása iránt elkötelezett személy nyugszik, akik mindig – a legnehezebb időkben is – tették a dolgukat, hozzájárulva ezáltal a közösség fejlődéséhez, a város épüléséhez. Ezzel a könyvecskével is szeretnénk tisztelni Beregszász ismert és kevésbé ismert nagyjai előtt, akik tevékenységükkel, munkásságukkal kiérdemelték, hogy az utókor megőrizze őket emlékezetében.

A kiadvány megjelenéséért Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériumának, Magyarország Beregszászi Konzulátusának és a Beregszászi Keresztény Értelmiségiek Szövetségének tartozunk köszönettel.

Dr. Molnár D. Erzsébet,
a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpontjának vezetője

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM

PUBLIKÁLT FORRÁSOK (SAJTÓ):

- *Bereg* társadalmi és megyei érdekű hetilap. XXIII. évfolyam. 41. szám. Beregszász, 1897. október 10.
- *Bereg* társadalmi és megyei érdekű hetilap. XXVIII. évfolyam. 12. szám. Beregszász, 1902. március 23.

SZAKKÖNYVEK, HONISMERETI MŰVEK:

- *A Beregszászi Magyar Gimnázium története 1864–1989*. Szerkesztette: Benda István, dr. Orosz László. Magyarságkutató Intézet, Budapest, 1990.
- *A munkácsi (kamjankai) régi magyar temető*. Szerkesztette: Gulácsy Géza. Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, Ungvár, 2009.
- BAGU BALÁZS: *Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc Kárpátalján*. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2010.
- BALASSA IVÁN: *A magyar falvak temetői*. Corvina Könyvkiadó, Budapest, 1989.
- CSANÁDI GYÖRGY: *Régi beregszásziak*. Beregszász, 2001.
- CSANÁDI GYÖRGY: *Sorsfordító évek sodrásában*. Ungvár, 2004.
- CSATÁRY GYÖRGY: *Múltunk írott ereklyéi*. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 1995.
- *Egy váradi úrilány: Benda Gyuláné Imrik Margit emlékezései*. Összeállította, szerkesztette és az utószót írta: Sebők Magda. Noran Kiadó Kft., Budapest, 2006.
- *Házsongárdi temető (Kolozsvár). A mulandóság emlékkövei*. Szöveg: dr. Gaal György, Gergelyné Tőkés Erzsébet. Házsongárd Alapítvány, Kolozsvár (Cluj-Napoca), 2014.
- KUNT ERNŐ: *Temetők népművészete*. Gondolat Kiadó, Budapest. 1983.
- PUNTI GÁN JÓZSEF – PUNTI GÁN TÜNDE: *A losonci református temető*. Fórum Kisebbségkutató Intézet, Lillium Aurum Könyvkiadó, Komárom–Dunaszerdahely, 2003.

ÚJSÁGCIKKEK:

- *Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium*. Kárpátinfo.net – kárpátaljai magyar hírportál. Forrás: <https://www.karpatinfo.net/latnivalok/beregszaszi-bethlen-gabor-magyar-gimnazium> (2020.05.22)
- *Borbély Ibolya laudációja*. Kárpátalja.ma – kárpátaljai magyar hírportál. Forrás: <https://www.karpatalja.ma/karpatalja/kozelet/borbely-ibolya-laudacioja/> (2020.05.20)
- *Veres Péter-emlékkiállítás nyílt a Rákóczi-főiskolán*. Kárpátalja.ma – kárpátaljai magyar hírportál. Forrás: <http://www.karpatalja.ma/karpatalja/kultura/veres-peter-emlekkiallitas-nyilt-a-rakoczi-foiskolan/> (2020.05.25)

LEXIKONOK, KÉZIKÖNYVEK:

- NAGY IVÁN: *Magyarország családai*. Forrás: <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Nagyivan-nagy-ivan-magyarorszag-csaladai-1/potlek-kotet-D207/ilosvay-csalad-nagy-ilosvai-D9CA/> (2020.05.21)
- *Magyar életrajzi lexikon*. Főszerkesztő: Kenyeres Ágnes. Javított, átdolgozottkiadás. Forrás: <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/c-cs-74E9A/csank-bela-74F25/> (2020.05.21)

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ.....	5
RÉGI SÍREMLÉKEK ÉS KŐKERESZTEK.....	7
EGYHÁZI SZEMÉLYEK SÍREMLÉKEI	11
KATONASÍROK	21
1848-as emlékoszlopok	21
A XX. században elhunyt katonák síremlékei	25
HÍRES CSALÁDOK, KÖZÉLETI SZEMÉLYISÉGEK SÍREMLÉKEI.....	29
KÖZMÉLTÓSÁGOK, KÖZHIVATALNOKOK SÍREMLÉKEI	39
A BEREGSZÁSZI KÖZTEMETŐ EGYKORI RÓMAI KATOLIKUS SÍRKERTJE (térkép)	44
ORVOSOK, MŰVÉSZEK, TANÁROK ÉS TANÍTÓK SÍREMLÉKEI	53
Orvosok síremlékei	53
Művészek síremlékei	56
Gimnáziumi tanárok síremlékei	62
Tanárok és tanítók síremlékei	67
UTÓSZÓ	81
FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM	83

Ї – 67 «Збережемо скарби кладовищ». Колишній римо-католицький цвинтар Берегова. Науково-довідкове видання Спілки християнської інтелігенції Берегова та Науково-дослідного центру ім. Тиводора Легоцького при Закарпатському угорському інституті ім. Ференца Ракоці II / Редактори: Єлизавета Молнар Д., Олександр Добош. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. – 88 с. (угорською мовою)

ISBN 978-617-7868-15-5

У виданні ідеться про відомі, шановані родини та особи, які знайшли вічний спокій на міському кладовищі Берегова (колишній римо-католицький цвинтар). Подаються їх короткі біографічні довідки, а також уміщено фотографії надгробних пам'ятників. Дослідження виконано спільно Науково-дослідним центром ім. Тиводора Легоцького при Закарпатському угорському інституті ім. Ф.Ракоці II та Спілкою християнської інтелігенції Берегова. Видання рекомендуємо жителям міста, історикам та всім, хто цікавиться минулим рідного краю.

УДК (ЕТО): 726.8:272(477.87)

«ЗБЕРЕЖЕМО СКАРБИ КЛАДОВИЩ» КОЛИШНІЙ РИМО-КАТОЛИЦЬКИЙ ЦВИНТАР БЕРЕГОВА

Науково-довідкове видання

2020 р.

Редактори:

Єлизавета Молнар Д. (Науково-дослідний центр ім. Т. Легоцького при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)
Олександр Добош (Науково-дослідний центр ім. Т. Легоцького при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Передмова:

Янош Молнар (Берегівська римо-католицька церковна громада)

Біографічні довідки склали:

Елеонора Якоб (Спілка християнської інтелігенції Берегова)
Єлизавета Молнар Д. (Науково-дослідний центр ім. Т. Легоцького при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Післямова:

Єлизавета Молнар Д. (Науково-дослідний центр ім. Т. Легоцького при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Карту підготував:

Стефан Молнар Д. (кафедра географії та туризму ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Рецензент:

Юрій Чотарі (кафедра історії та суспільних наук ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

Фотографії підготували:

Співробітники Науково-дослідного центру ім. Т. Легоцького при Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ з допомогою студентів-істориків

Коректура: Марта Гнатик-Рішко

Технічне редагування, верстка, обробка фотографій: Олександр Добош

Обкладинка: Елеонора Якоб, Олександр Добош, Стефан Молнар Д. На передній обкладинці використано зображення римо-католицької каплички на цвинтарі, на задній – зображення фамільного склепу родини Нойвірт.

УДК: Бібліотечно-інформаційний центр «Опаці Черє Янош» ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ

Відповідальні за випуск: Елеонора Якоб (СХІБ), Ільдико Орос (ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ)

***Підготовка та друк видання відбулися за підтримки
Міністерства закордонних справ та зовнішньоекономічної
діяльності Угорщини, Консульства Угорщини в м. Берегово
та Спілки християнської інтелігенції Берегова***

Видавництво: ТОВ «РІК-У»

Адреса: вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Поліграфічні послуги: ПП Лац ЧС.

Адреса: пл. Кошута 4, м. Берегово, 90 202. Електронна пошта: kalvin.nyomda@gmail.com

Підписано до друку 18.08.2020. Шрифт «Cambria». Папір крейдований, матовий, щільністю 115 г/м².

Друк офсетний. Ум. друк. арк. 4,7. Формат 60x84/16. Замовл. № 41/2020. Тираж 200.